

ÜCRETLİLERE YENİ VERGİ REJİMİ

Mustafa ÖZYÜREK*

Reform olarak nitelendirilen 4369 sayılı Vergi Yasasını değiştiren 14.08.1999 tarih ve 23786 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4444 sayılı yeni vergi yasasında, ücretlilerin lehine bazı düzenlemeler yapılmıştır.

Bunlardan birincisi, Gelir Vergisi oranlarında yapılan 5 puanlık artış, ücretlilere uygulanmıyor. Tüccar, esnaf, serbest meslek sahipleri %20'den başlayan %45'e kadar yükselen tarifieden vergi öderken, ücretliler %15'den başlayıp %40'a kadar yükselen tarifeye göre vergilendirilmeye devam edeceklerdir.

Çeşitli platformlarda ifade ettiğim görüşlerimi, yazılarımı izleyenlerin bildiği gibi; ben ücret gelirlerinin, diğer gelirlere göre daha düşük oranlı, ayrı bir tarifieden vergilendirilmesini, sürekli savundum. Ne yazık ki, 4369 sayılı Yasa görüşülürken çeşitli partilere mensup milletvekillerce bu yönde verilen önergeler kabul edilmemişti.

Hiç kuşkusuz, ücretlilerin düşük orandan vergilendirilmesini isterken, diğer mükelleflerin vergilerinin yükseltilmesini talep etmedim. Benim önerim, ücret gelirlerinin %10'dan başlayan bir tarife ile vergilendirilmesiydi. Ancak, son vergi tasarısı, diğer grupların vergi oranını yükseltirken ücretlilerin vergisine dokunmayarak, ücretliler için kendiliğinden ayrı bir tarife oluşmasını sağlamıştır.

Ücretliler lehine yapılan bir diğer düzenleme ise, ücret, kaç işverenden alınır alınsın, tutarı ne olursa olsun beyan edilmemesidir. 4369 sayılı Vergi Kanunu'nda, birden fazla işverenden alınan stopaj yoluyla vergilendirilen ve yıllık tutarı 1999 yılı için 3.5 Milyar Lirayı geçen ücretlerin için beyan edilmesi öngörülüyordu.

Plan ve Bütçe Komisyonunda verilen bir önerenin kabulü ile birden fazla işverenden alınan ücretlerin beyan edilmemesi, başka gelirler nedeniyle beyanname verilmesi halinde, diğer gelirlerle birleştirilmemesi kabul edilmiştir.

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun "beyanname verilmeyen haller" başlıklı 86. maddesinde Komisyonda yapılan değişiklik, TBMM Genel Kurulu'na aynen benimsenen değişikliğe göre tevkif suretiyle vergilendirilmiş, ücret gelirleri için ayrı beyanname verilmeyecek, başka gelirler nedeniyle, örneğin kira

(*) TÜRMOB Genel Başkanı

geliri nedeniyle verilecek beyannameye dahil edilmeyecek. 4444 sayılı yasadaki bu değişiklik 01.01.1999 tarihinde yürürlüğe girdiğinden, bu yılda elde edilen ücretlerin beyanı söz konusu olmayacak.

4369 sayılı kanundaki düzenlemeye göre, yıl içinde iş değiştiren bir ücretli aldığı ücretlerin brüt toplamı 3.5 Milyar Lirayı geçerse beyanname vermek zorunda idi. Ücretler ödeme aşamasında, zaten artan oranlı tarife göre vergilendirilmektedir. Faiz gelirleri için beyanname verme mecburiyetini kaldıran bir parlamento, ücretliler için beyanname mecburiyeti getirseydi büyük haksızlık yapmış olurdu.

Birden fazla işverenden ücret alındığında beyanname verilmesi uygulamada pek çok çarpıklıklara neden oluyordu. Kendisine görevi gereği denetçilik vb. ek görev verilen bir kamu görevlisi buradan çok düşük ücrette alsa esas ücreti ile birleştirerek beyanname vermek zorunda kalıyordu. Sırf bu nedenle ek görev için ödenecek ücreti almayan

kamu görevlileri vardı. Beyan mecburiyeti olduğu da pek bilinmediği için, süresinde beyanname verilmiyor, sonradan cezalı vergi ödeniyordu.

İşten çıkarılan bir kimse, birkaç ay işsiz kaldıktan sonra yeni bir iş bulursa ücretlerini toplayıp beyan etmek zorunda kalıyordu.

4444 sayılı yasa, birden fazla işverenden ücret alan kimseleri, ek vergiden ve beyanname verme külfetinden kurtarmış olmaktadır.

Meclisimizin, diğer gelir gruplarına göre ücretlilerin 5 puan az vergi ödemesine olanak tanınması ve birden fazla işverenden ücret alanları beyanname verme külfetinden kurtarması, takdir edilecek bir davranıştır.

Şimdi Hükümete bir görev düşüyor. Vergi Kanunu'nun 31. Maddesinde tanınan yetkiyi kullanarak, özel indirim asgari ücret düzeyine çıkarmak. Böylece asgari ücret vergi dışı kalmış olacaktır. Sendikaların, bu yönde Hükümete baskı yapmaları ile sonuç alınabileceği kanısındayız.